

Remissvar från Naturskyddsföreningen i Falubygden
avseende:

Naturvårdsprogram för Falu kommun

Remissversion 2010-03-03

Naturskyddsföreningen i Falubygden tackar för förtroendet och har med intresse tagit del av innehållet i det föreslagna naturvårdsprogrammet. Vi tror att det kommer att kunna bidra till en helhetssyn på vilka naturvärden som finns inom kommunen och hur dessa ska bevakas och förvaltas.

Vi har valt att kommentera de olika avsnitten och rubrikerna var för sig enligt strukturen i programmet, och i vissa fall har vi kommit med nya förslag.

Inledning

I faktabakgrunden beskrivs vidden av problemet med förlust av biologisk mångfald. Detta kunde ha poängterats lite utförligare även i själva programmet (många kanske inte tar sig tid att läsa faktabakgrunden). Förlusten av biodiversitet uppskattas ju vara mellan 100 och 1000 gånger snabbare än vad som vore naturligt utan människans aktivitet. Sverige utgör inget undantag, nära tvåtusen arter är hotade eller missgynnade i våra skogar. Situationen är nästan lika allvarlig i jordbrukslandskapet. Eftersom Falu kommun domineras av skog är det här de största naturvårdsinsatserna krävs. Det viktigaste slaget i kampen för den biologiska mångfalden kommer att stå i skogarna – oavsett om det gäller tropisk regnskog eller svensk taiga.

Det anges att ”Under arbetet med framtagandet av naturvårdsprogrammet har det framkommit att ett *långvarigt skydd* inte är av central betydelse. Det viktiga är att *värdena bevaras...*” Denna skrivning bör förtydligas. Varför är ett långvarigt skydd inte av central betydelse i ett ekosystem som t ex skogen där det tar oerhört lång tid att återskapa naturvärden om de en gång förstörts? Hur skiljer sig begreppen ”bevara” och ”skydda” från varandra i detta sammanhang?

Det anges också att nyckelbiotoper i FSC-certifierad skog ska anses som långsiktigt bevarade. Detta synsätt delar vi inte. Efterlevnaden och kontrollen av FSC-reglerna fungerar i många fall dåligt, och certifieringen är inget långsiktigt åtagande.

Syfte och avgränsning av programmet är bra beskrivna.

Naturskyddsföreningen i Falubygden föreslår:

- Att hoten mot den biologiska mångfalden, globalt och nationellt, berörs lite mer ingående i naturvårdsprogrammet inledning.
- Att skillnaden mellan ”bevarande” och ”skydd” förtydligas, och att det definieras vad som avses med ”långsiktighet” i detta sammanhang.
- Att nyckelbiotoper i FSC-certifierad skog inte ska anses vara långsiktigt bevarade. Ytterligare åtgärder krävs för att säkerställa skydd..

Fysisk planering och ärendehantering

Förslaget ger hög prioritet åt bevarande av naturvärden i händelse av intressekonflikter, när de särskilt värdefulla naturmiljöerna har identifierats på det sätt som föreslås. Vi stödjer förslaget.

Det anges att översiktsplaner är ett viktigt instrument i kommunens planering, vi håller med och vill därför efterlysa en ny sådan då den nuvarande är närmare 20 år gammal!

Tätortsnära natur, rekreation och friluftsområden

Här anges att kommunen ska *”arbeta särskilt med att bevara och utveckla tätortsnära natur och områden viktiga för rekreation och friluftsliv.”* Detta är i och för sig är en vällovlig ansats, men skrivningen säger ingenting om ambitionsnivån eller vad man konkret vill åstadkomma.

Vi anser att man särskilt bör lyfta fram vikten av att barn har tillgång till skog. Att leka och lära i skogen gynnar både fysisk, mental och social utveckling enligt forskningen. Ett mål bör därför vara att alla barn har tillgång till skog inom gångavstånd från förskola/skola.

I kommunens bostadsförsörjningsprogram finns mål om tillgång till strövområden i närheten av bostaden. Här anges t ex att alla boende på större orter ska ha tillgång till friluftsområden (minst 100 ha) inom ett avstånd av 2.5 km från bostaden. Detta är utmärkt, det är av stor betydelse inte minst för folkhälsan att kunna röra sig inte bara i skogen, utan också på väg dit och hem. Men upplevelsen och rekreationsvärdet varierar stort beroende på om skogsvistelsen får ske i en naturskog, på ett kalhygge eller i en torftig tallplantering. Därför bör användningen av kontinuitetsskogsbruk öka, särskilt intill tätorter och i friluftsområden.

Naturskyddsföreningen i Falubygden föreslår:

- Att den karläggning som kommunen tidigare gjort om vilka skogar som används av barn uppdateras. Utveckla särskilda planer för skydd och skötsel av dessa områden.
- Att skolor och förskolor ska ha tillgång till en skog som inte ligger längre än 300 meter bort.
- Att skogar ska återskapas och restaureras i områden med skolor och förskolor utan skog.
- Att en betydligt större del än idag av den tätortsnära skogen lagskyddas, till exempel genom naturreservat.
- Att kommunägda delar av naturreservat ska undantas från skogsproduktion. Vi tänker här särskilt på Lugnet, där kommunen inom sitt markinnehav bör arbeta för att tillvarata och utveckla de skogliga naturvärdena.
- Att det för alla övriga kommunägda skogsområden utvecklas alternativ till kalhyggesbruket, så kallat kontinuitetsskogsbruk.

Bevarande och skydd

Naturvårdsprogrammet lyfter fram alternativa metoder för att bevara naturvärden, som biotopskydd och naturvårdsavtal. Vi ser det som mycket positivt att markägare ges möjlighet till mångfald i brukandet. Men detta får inte innebära att takten i reservatsbildningen eller andra långsiktiga skyddsformer bromsas.

En stor brist i naturvårdsprogrammet är att inga arealmått för skydd nämns. Enligt SOU 1997:97, 98 finns det vetenskapligt stöd för att 8-16 procent av Sveriges naturskogar behöver skyddas för att säkra den biologiska mångfalden, förutsatt att naturhänsynen vid avverkning är god. Eftersom den generella hänsynen i alltför stor utsträckning är undermålig anser vi man bör uppnå ett varaktigt skydd för 20 procent av skogsarealen i landet. Detta bör gälla som långsiktigt mål även inom Falu kommun.

Endast knappt 0,3 % av kommunens skogsareal har idag permanent skydd i form av naturreservat och biotopskydd. Om Natura-2000-områden som ännu inte är formellt skyddade samt naturvårdsavtal räkas med stiger siffran till blygsamma 1,1 %.. Naturvärdena runt Falun är på många håll utarmade sedan lång tid tillbaka till följd av gruvindustrin. Det tycker vi är ett starkt motiv för att återskapa och restaurera höga naturvärden, inte en grund för att sätta låga eller diffusa mål. Residenskommunen bör vara ett föredöme, inte en efterslänrare i detta avseende!

Någon kanske tycker att 20 procent skyddad skog verkar verklighetsfrämmande i jämförelse med dagens 0,3 procent, men det lämnar samtidigt 80 procent av skogen tillgänglig för produktion. Jämför detta med om människan t ex satte som mål att skydda 20 procent av den regnskog som idag återstår globalt, och låta 80 procent omvandlas till plantager.

Naturskyddsföreningen i Falubygden föreslår:

- Sätt upp ett realistiskt arealmål om andelen produktiv skog som ska vara skyddad i form av naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal senast 2016. Detta som ett delmål för att på lång sikt kunna uppnå varaktigt skydd av 20 procent skog inom Falu kommun.
- Arbeta för att återskapa och restaurera höga naturvärden.

Ansvarsarter

Vi stödjer förslaget. I förslaget påpekas att klassningen av ansvarsarter fortlöpande ska revideras. Det är bra. Vi skulle gärna se att några mer välbekanta arter som t ex berguv betraktades som ansvarsarter.

Samarbete och samverkan

Vi stödjer förslaget.

Kunskapsinsamling

Bra, vi stödjer förslaget.

Naturinformation

Att arbeta på bredden för ökad förståelse för naturen, ekosystemen och folkhälsan är en mycket god ansats, vi stödjer förslaget!

Förvaltning av egen mark

Här anges att kommunen ska vara ett föredöme genom att skogsinnehav ska vara certifierat enligt FSC. Vi anser att FSC-reglerna är alltför svaga på viktiga punkter, och att efterlevnad och kontroll fungerar dåligt i många fall. Certifieringen har alltså stora brister även om den oftast innebär en högre grad av miljöhänsyn än lagens minimikrav.

Vi saknar också en vilja att satsa kommunala resurser för bevarandet av biologisk mångfald. Vi hänvisar här till samma förslag som under stycket ”Tätortsnära natur, rekreation och friluftsområden”.

Naturskyddsföreningen i Falubygden föreslår:

- Att en betydligt större del än idag av den tätortsnära skogen lagskyddas, till exempel genom naturreservat.
- Att kommunens markinnehav som ligger inom naturreservat ska undantas från skogsproduktion.
- Att det för övriga kommunägda skogsområden utvecklas alternativ till kalhyggesbruket, så kallat kontinuitetsskogsbruk.

Särskilt värdefulla naturmiljöer

Metodiken är enligt vår mening systematiskt utvecklad. Bedömningen av naturmiljöerna blir objektiv. Det blir i och för sig en ganska svartvit kategorisering i ”särskilt värdefull naturmiljö” och ”ej särskilt värdefull naturmiljö”, men vi tror att det kan vara en styrka i detta sammanhang att kunna peka på att ett område är särskilt värdefullt (utan gradering) när det uppstår intressekonflikter.

Falun 2010-04-22

Helge Sonntag
Naturskyddsföreningen i Falubygden